GuyAI
מבית GOOL בגרויות

סוג הבחינה: בגרות
מועד הבחינה: קיץ תשפ"ה, 2025
מספר השאלון: 22262
שם התלמיד/ה: _____

היסטוריה

שאלון 22262 (אקסטרניים, בית שני)

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעה וחצי.
ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה פרק אחד ובו ארבע שאלות.
יש לענות על שתי שאלות.
מן השאלות שתבחרו לענות עליהן, חובה לבחור לפחות שאלה אחת שיש בה מקור.
(2×50) – סך הכול – 100 נקודות.
שימו לב: תלמידים שאושר להם מבחן מותאם אינם חייבים לבחור בשאלה שיש בה מקור.
ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.
נספח: לשאלה 2 (מפה).
השאלות בשאלון זה מנוסחות בלשון רבים, אף על פי כן על כל תלמידה וכל תלמיד להשיב עליהן באופן אישי.

בהצלחה!

השאלות

בית שני – מעם מקדש לעם הספר

ענו על שתיים מן השאלות 1–4 (לכל שאלה – 50 נקודות).
מן השאלות שתבחרו לענות עליהן, חובה לבחור לפחות שאלה אחת שיש בה מקור.

1. הממלכה החשמונאית

(50 נקודות)

א. – מה היו מטרות השליטים החשמונאים בהרחבת גבולות הממלכה? הציגו שתי פעולות שהם נקטו כדי לקדם מטרות אלה.
– הסבירו שניים מן האתגרים שעימם התמודדו השליטים החשמונאים בעקבות התרחבות הממלכה.

(25 נקודות)

ב. בתקופת החשמונאים חלו שינויים בכמה תחומים.
בחרו באחד מן התחומים האלה:
– מעמד המנהיג וסמכויותיו
– היחס להלניזם
הציגו שתי דוגמאות המבטאות את השינוי בתחום שבחרתם, והסבירו מדוע שינוי זה עורר התנגדות מצד חלק מן החברה היהודית.

(25 נקודות)

2. מקור – הורדוס, השלטון הישיר ביהודה

(50 נקודות)
(ראו בנספח: נספח לשאלה 2 – מפה: מפעלי הבנייה והפיתוח של הורדוס)

א. בנספח לשאלה זו מוצגת מפה ובה מסומנים מפעלי הבנייה והפיתוח של הורדוס בתחומי ממלכתו.
– על פי מה שלמדתם, מדוע רצה הורדוס את תמיכת הרומאים בשלטונו?
הסבירו באמצעות שתי דוגמאות מן המפה כיצד ניסה הורדוס לחזק תמיכה זו.
– על פי מה שלמדתם, מדוע רצה הורדוס את תמיכת העם היהודי בשלטונו?
הסבירו באמצעות שתי דוגמאות מן המפה כיצד ניסה הורדוס לחזק תמיכה זו.

(30 נקודות)

ב. הציגו את מדיניות "השלטון הישיר" של רומא, והסבירו אחד מן הגורמים שהובילו לשלטון ישיר ביהודה.

(20 נקודות)

3. תוצאות המרד הגדול, חכמי יבנה

(50 נקודות)

א. הציגו את תוצאות המרד הגדול בתחום הכלכלי, בתחום החברתי ובתחום הדמוגרפי.

(25 נקודות)

ב. הקמת המרכז ביבנה הייתה נקודת מפנה בתולדות העם היהודי.
נמקו טענה זו באמצעות שלוש עובדות היסטוריות.

(25 נקודות)

4. מקור – "המרד הגדול", מרד בר כוכבא – תמיכה והתנגדות

(50 נקודות)
(ראו בנספח: לפניכם קטע מאת ההיסטוריון שמעון אפלבאום. הקטע עוסק במרד בר כוכבא.)

א. הציגו שני נימוקים של המתנגדים ליציאה למרד הגדול, ושני נימוקים של התומכים ביציאה למרד זה.

(24 נקודות)

ב. לפניכם קטע מאת ההיסטוריון שמעון אפלבאום. הקטע עוסק במרד בר כוכבא.
יש מחלוקת בין ההיסטוריונים אם היציאה למרד בר כוכבא הייתה מוצדקת.
– על פי קטע המקור, הסבירו את הטיעון (טענה ונימוק) של אפלבאום במחלוקת זו.
– על פי מה שלמדתם הציגו טענה נגדית, ונמקו אותה באמצעות שתי עובדות היסטוריות.

(26 נקודות)

נכתב ונבדק על ידי צוותי GOOL בגרויות ו-GuyAI · www.guyai.co.il

נספח – המקורות

לפניכם קטע מאת ההיסטוריון שמעון אפלבאום. הקטע עוסק במרד בר כוכבא.

עוד בראשית שלטונו החליט אדריאנוס, כנראה בהשפעת מרד התפוצות בימי טריאנוס, ששוב לא ניתן להשלים בין קיום הקיסרות ובין קיום דתו של עם ישראל בארצו שלו. עוד בשנת 120 החלה מערכה הולכת וגוברת להתשת היהדות בארץ־ישראל, וזו התנהלה לאחר מכן במקביל למסע תעמולה נמרץ בכל הפרובינקיות המזרחיות להאלהה עצמית של הקיסר ולהחייאה מאורגנת של התרבות הדתית ההלניסטית, שאדריאנוס היה פטרונה [היוזם] הפעיל... מסע זה הגיע לשיאו עם הפיכת ירושלים לעיר אלילית, בלוויית לחץ גדל והולך שכוון להחניק את קיום המצוות והאמונה היהודיות. הברירה שהועמדה בפני האומה היהודית הייתה בין כליה לאומית [אובדן לאומי] במולדתה לבין התנגדות. בהעדיפם דרך שהיה בה משום שמירת הכבוד והקיום העצמי, אחזו היהודים בנשק. רבים בוודאי האמינו באמונה שלמה שעידן הישועה המשיחית קרוב לבוא, ואילו אחרים, מפוכחים יותר, חשו שהצלחה או כישלון לא תלויים בהכרעת החרב בלבד.

שאלה ראויה לדיון היא, עד כמה הניאו [מנעו] תוצאות המלחמה את העולם הרומי מניסיון נוסף להשמיד את היהדות. אפשר שמרד היהודים בפיקודו של בן כוסבה [בר כוכבא], על אף מחירו היקר, השיג מטרה זו בשעה שלא עמדה בפני העם כל דרך אחרת.

(ש' אפלבאום, "מלחמת בר כוכבא ותוצאותיה", בתוך: א' רפפורט [עורך], יהודה ורומא – מרידות היהודים, עם עובד, עמ' 260)

נספח לשאלה 2 – מפה: מפעלי הבנייה והפיתוח של הורדוס

תיאור המפה: מפה בשחור־לבן של ארץ־ישראל ועבר הירדן בימי הורדוס – קו החוף של הים התיכון, נהר הירדן, ים כנרת וים המלח, וקווי גבול מקווקווים של תחומי הממלכה. מקרא: יישוב; ארמון; מבצר; תיאטרון; מונומנט (מצבת זיכרון); מקדש; נמל; פיתוח חקלאי; מתקן ספורט; ציון מקום.

המקומות המסומנים במפה (מצפון לדרום) והסמלים שלידם: צור – ציון מקום; בניאס – מקדש; ביתורה – יישוב; עכו – ציון מקום; ציפורי – ארמון; גבע הפרשים – יישוב; קיסריה – נמל, מבצר, מקדש, יישוב, ארמון, מתקן ספורט ותיאטרון; שומרון [סבסטיה] – מבצר, מקדש, יישוב ומתקן ספורט; אנטיפטריס – יישוב; אלכסנדריון – מבצר; פצאל – יישוב ופיתוח חקלאי; יריחו – מתקן ספורט, פיתוח חקלאי וארמון; קיפרוס – מבצר וארמון; לויאס – ארמון; חשבון – מבצר ויישוב; ירושלים – מונומנט, מתקן ספורט, מקדש, מבצר, יישוב, ארמון ותיאטרון; הורקניה – מבצר; הרודיון – מונומנט, מבצר וארמון; חברון – מונומנט; אשקלון – ציון מקום; אנתידון – נמל ויישוב; מכוור – מבצר וארמון; מצדה – מבצר וארמון.

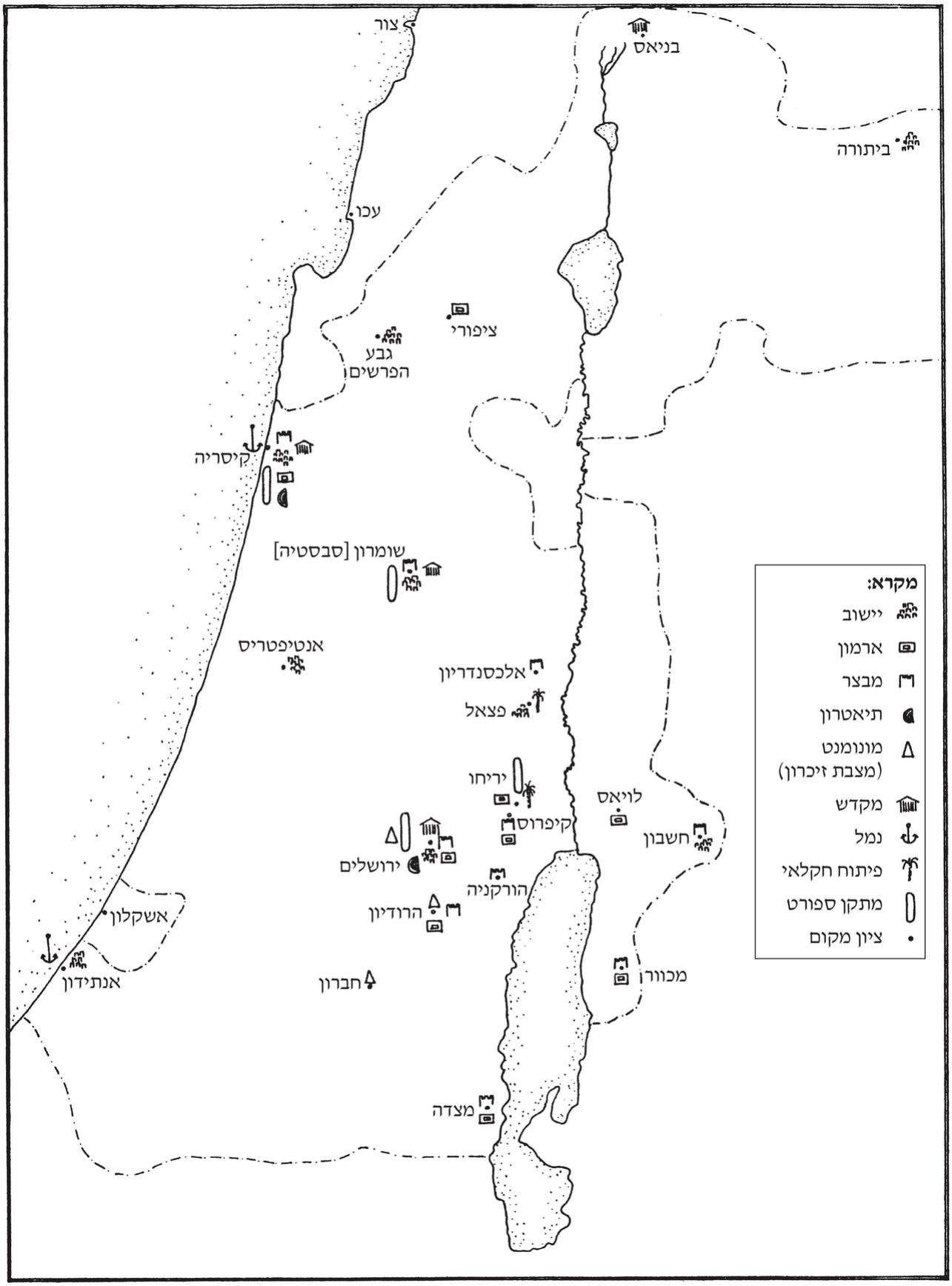

(ש' פישר [עורך], החברה היהודית בימי הבית השני, מכון שון לחינוך יהודי יוצר, 1991, עמ' 203)

כל הבגרויות בהיסטוריה עם פתרונות מלאים: www.guyai.co.il/bagrut/history

נכתב ונבדק על ידי צוותי GOOL בגרויות ו-www.guyai.co.il · GuyAI